YEPRAD
JOURNAL ARMENIEN
B. P. 382
ALEP (Syrie)
Directeur Propriétaire
Y. BENLIAN

ԵՊՐԱՏ

يپراد
جريدة سياسية ادبية علمية
حلب
صاحب الجريدة ومديرها المسئول يحيى ارنليان

ՏԷՐ ԵՒ ՏՓՈԽՔ Ե. ՊԷՆԼԻԱՆ

Ձեռագրակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր

ՀԱՅԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ԳԻՏԱԿԱՆ
ԿԸ ԼՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԶՈՐԵՔՇԱԲԹԻ ԵՒ ՇԱԲԱԹ ՕՐԵՐԸ

ԳՆԱՅՔ
Միւրեա՝ տարեկան 300 Ս.Ֆ.
վեցամեայ 175 Ֆ. Դ.
Արտասահ. տարեկան 3½ տոլար
վեցամեայ 2

ՁՈՐԵՔՇԱԲԹԻ, 18 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1931 | Հատը՝ ձեռքի կը ծախուի 3 Ս. Դ.ի | Ե. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 445

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՔՈՎՆ ԻՎԵՐ

Թերթերէն ուրախութեամբ իմացանք որ Մարսէյլի մէջ, մեծահարուստ Գր. Խորասանճեանի աւելի քան 2 միլիոն ֆրանք ծախքով կառուցուած է հոյակապ եկեղեցի մը, որ պատիւ կը բերէ շինող արուստին, շինութիւնը յաջողցնողին՝ մասնաւորապէս, ընդհանուր ազգին՝ ընդհանուր առումով։ Ինչ աւելի սփոփարար է, քան ֆրանսական կեդրոն քաղաքի մը կեդրոնական մասին մէջ ունենալ հայ կրօնական հաստատութիւն մը, հայ ճարտարապետական ոճով, ցուցնելու համար մեզ հիւրընկալող օտարներուն որ մենք եւս ունինք արհեստ եւ արուեստ, գեղեցիկ ճաշակ, բարձր մշակոյթ։

Ասիկա մեր ազգն ու յիշատակելը հպարտութեան արգար բարձրացում մը կուտայ մեր կուրծքին։

Ուրիշ վայրեր եւս, ուր որ գացեր ենք, կը հաստատուին փայտաշէն, գեղեցիկ կամ տախտակէ, թիթեղածածկ աղօթարաններն, հանգչեցնելու համար մեր խաչը։ Առնոր ապացոյցներն են՝ հոգի ըսուած առեղծուածային զգայութեան, որ հակառակ դարերու տարբերային գրոհներուն, անխորտակելի կը մնայ ինչպէս չկրնայ հոսքի մը պէս։

Օտարին տա՛ դասն փոքառութեամբ հաստատուած ճշմարտութիւնը մըն է որ հայ եկեղեցին, նիւթական եւ բարոյական շէնքը միանգամայն, սրբութիւ է առանց գայրոյթի, որ եկեղեցիին յարգը գիտցող, դերը գնահատող առաջնորդներ եւ ժողովուրդ պիտի հասնի։

Հայ լեզուն պահպանելու, պաշտպանելու, ազգայնն ալ ունդութիւններն ու առանձնայատկութիւնները անեղծ պահելու, մանուկին հոգին ու նկարագիրը սնելու, ձեւելու միակ յարմար հայ կրթարանն է։

Ուրիշներուն հազարներն ու միլիոնները, ուրիշներուն պերճաշուք շէնքերն ու անքան հարստութիւնները մեզի օգուտ մը չունին։ Մեր հայրենի մայրենի մասուրները շատ թանկագին են՝ մեզի համար։

Ուրեմն հայ հարուստը, ունեւորը, հայ կղերն ու աշխարհականը, պէտք չէ՝ աչքաթող ընեն կրթական վառարաններ կանգնել հայ ազգաթարմներու քոյր իրեր, անոնց չափ փառակերտ եւ պատուարեր, որպէսզի հոգին ու վիրքը միանգամայն՝ հայ ու գիտի ունենան։

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼԵԶՈՒՆ

Հայկական Սփիւռքը՝ Ասիանտեանէն մինչեւ հնդկական ափերը՝ յարաբերք է տեղական պայմաններուն եւ առանձնակարգ դիրքերու հասած՝ շատ անգամ։

Տեղի մը մէջ յաջողելու գրեթէ առաջին պայմանն է տեղական լեզուն գիտնալ։

Տասը տարիներէ իվեր Սիբիա եւ Լիբանան կը քնակինք։ Եկեւորներուս մէջ շատ, մասի վրայ համրուելիք, քիչերն են որ աբաբերէն գիտեն։

Լեզուին անտեղակ՝ մենք խոշոր ազէտներ ենք տեղական կեանքին, ձգտումներուն, մշակոյթին։

Ասիկա մեծ պակաս մըն է զոր կարելի է լրացնել ոչ-դժուար ճիգերով։ Տեղական կառավարութիւնը, կը կարծենք, ամէն տեսակ դիւրութիւն կ'ընձեռէ մեզի՝ առ այդ։

Մեր դպրոցներուն մէջ առանձնակարգ տեղ մը չի գրաւեր արաբերէնը։ Ի՛ւանդութիւն ոչ-հայ ուսուցիչներու կողմէ, որոնք պանդիստ եւ չափով օգտակար չեն կրնար ըլլալ հայ ուսանողներուն։ Այս երեւոյթին պատճառը մեկէ աւելի հանգոյցներ ունի, որոնք բացատրելի են ուսուցչէն որդեգրուած եւ աշակերտներէն հարկ եղածին չափ չիմացուած մեթոտներուն այլասերութեամբը, նիհարութիւն, սահմանութեան, մտածելակերպի ու արտայայտութեանց օտարոտի մթնոլորտով եւ մանաւանդ լեզուին հանդէպ ցոյց տրուած անշահագրգռութեամբը։

Արաբերէնը հարուստ, բազմերանգ, ճկուն եւ գժուար լեզու մըն է։ Պիտանի մեզի՝ մեր մայրենի լեզուին և ֆրանսերէնի չափ։

Եթէ անգամ մը այս բացարձակ տիպոդրականութիւնը հանկարծ ինդիներէն եւ իրենց զաւակներէն, ճամբուն կէսը կարուած կ'ըլլայ։

Ազգ-Վարժարաններու Հոգաբարձութեանց ուշադրութեան յանձնելով այս պարագան, կը խոստանանք ուրիշ անգամ անդրադառնալ անոր եւ գործնական առաջարկներ ներկայացնել։

ՈՐՆ Է ՃՇՄԱՐԻՏԸ

«Ազդակ»ի 24 Հոկտ. Շաբաթ օրուան թիւին մէջ կարդացինք, զգայացունց վերնագիրներով հրատարակուած հետեւեալ տողերը։

Պոլսէն Եգիպտոս գացող խարտկան «Ամէրիքա» չոգենաւը երէկ հանդիպեցաւ Պէյրութ եւ 24 ժամ սպասեց մեր նաւահանգիստը։ Նաւահանգիստի ատենապետութեան արձանագրութիւնները տեղեկանալով որ (ամէն տեղ ալ կիրակի տեղեկատուներ ունիք, ինչպէս քրիստոնեական ճակատը նմանապէս նաւահանգիստի մէջ) Բաւէրի մասնափոխի առապարով ամրատանուած եւ քանի մը չաքաթէ իվեր Պոլսոյ մէջ բանտարկուած Ծարոր Սարկիսեան կը գտնուի այդ նաւուն մէջ, իսկոյն թղթակից մը ղրկեցինք...

Ե.Ա.Բ 50 տարեկան, երկայնահասակ, լեցուն մարմնով, ճերմակ դէմքով եւ երկար պեխերով մարդ մըն է։ (Լա՛ւ, ա՛լ հաւատացինք ճիշդ ու ճիշդ ա՛ն է։)

«Ազդակ»ի 31 Հոկտ. Շաբաթի օրուան համարին մէջ կարդացինք։

Առջի օր երեքշաբթի Կիպրոսէն «Պէլքաս» չոգենաւը հասաւ մեր նաւահանգիստը։ Մեզի ծանօթ համբաւոր մը, որ ամբողջ զէպքերու ընթացքին գտնուած է կիպրոս եւ ականատես եղած ազգասիրական շարժումներուն, հետեւեալ ստոյգ (սարգածումը՝ մեզմէ) տեղեկութիւնները հաղորդեց մեզի։

Ցաւով տեղեկացայ որ Նիկոսիոյ մէջ, ազգասիրներ յարձակում զոր ծած են հայոց եկեղեցիին վրայ եւ Առաջին, փոխանորդը սպանելէ վերջ, կրակ տուած են եկեղեցիին։

... Վերջին պատուն ցաւով իմացայ որ ազգասիրները յարձակում գործած են «Հայրենեաց հաստատութեան» վրայ եւ կրակած զայն։ Թէ որքա՞ն տեղեկութիւն մը չկրցայ ստանել թէ ինչ եղած են զրեթէ ու պատճառները։

«Ազդակ»ի 3 Նոյեմբեր, Երեքշաբթի թիւին մէջ կարդացինք։

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

...Այսօրուան արաբական թերթերը դեռ լամաօրէն կը շարունակեն պնդել եկեղեցիի հրիդիման լուրի սուտ զուգեհեռան վրայ եւ մանրամասն տեղեկութիւններ կը հաղորդեն Գասպար Զավուշի սպանութեան շուրջ։

Երկու սիւնակ անցին՝

Անդեալ շաբաթ «Պէլքաս» չոգենաւով քաղաքս վերադարձաւ ծանօթ երաժշտագէտ Գր. Համբարձում Պէրպէրեան, եւ ասաց։

«Ազդակ»ի Նոյեմբեր, Շաբաթի համարով կարդացինք «Ինչ եւ Տիկին Բանսոի ժամանումը» Պէյրութ։

Իսկ նոյն «Ազդակ»ի 12 Նոյեմբեր հինգշաբթի թիւին խմբագրականը՝

«Խարդախ Դաւեր,» ահաբեկիչ գրչէ մը։

Սովորութիւն չունինք (երբէ՛ք ի վեր չպատասխանելու մեր յարգանքի (սուտերիդ հրապարակելուն համար) հակառակորդներու յարձակումներուն։ Կը կարծենք որ արհամարհանքը ամէնէն ազդու պատասխանն է [պատմ՝, մեր այս նոր գիւտին համար] անոնց հայհոյութեանց եւ լեղուապարութիւններուն։ (Սատանասին՝ սուտ կը խօսիս, խարդախին՝ խարդախ ես, կայէնին՝ ո՞ւր է Աբէլը ը-սելը հայհոյութիւն եւ լեզուապարութիւն է։)

Բայց պէտք կը տեսնենք [լա՛ւ նը-շան, ըսել է սուտերիդիդ չկիսոներ գտնուեցան] կարգ մը բացատրութիւններ տալու մի քանի խնդիրներու շուրջ, որոնք «ամբան չեղդուեցան մեր [ածականները մոռցեր էր, օգնեմ, նենգամիտ, խարդախ, ստախօս, գաւեցի, զզուելի, յուղ] հակառակորդներու կողմէ զայրակղեցնելու մտօք մեր ընթերցողներու մտքերը։ [Ձեր ընթերցողներու մտօք մտքերը զայրակղացան ձեր աւելի զայրակղաւորի հրատարակութիւններն որ...]

...Յամաք եկլեկն անմիջապէս վերջ, Գր. Պէրպէրեան խմբագրութեան (ուրիշ տեղ կա՞ր) ներկայացաւ եւ պարզեց մեզ կզգի կացութիւնն ու իր լսածները [եւ ձեր ըսածները չէ՞]

...Ճիշդ մեզի պատմուածին պէս, եւ կատարեալ վերապատմութեամբ հրատարակեցինք այդ լուրերը, մեր կողմէ աւելցնելով նաեւ կասկածները [այսինքն՝ հարցման նշաններ։ Ուրիշ նշաններ ալ կը լիշէ՞ որոնք ձեզ փրկած ըլլան, ուրիշ անգամ, ուրիշ սայթաքումներէ կամ թեքումներէ։ Կեցցե՛ս նշան, . կասկածի]

...Լրագրողի պարտականութիւնն է [լրեղիլ ճշմարտութենէ] Նման պարագաներու մէջ, հետեւիլ զէպքերուն [օգտնալով, անթեղով, ուսուցիչով եւ թելիֆոնով] եւ լուրերուն [սուտ, ղնիձու, սխալ] եւ ծանօթացնել [այս Բասիմ] իր ընթերցողներ անոնց։

Երբորդ խնդիրը որ դարձեալ մեր [անարդ] հակառակորդներուն ընծաութեան պատճառ եղած է, Սարկիսեան պարագան է։

Պէտք է խոստովանիլ որ զարհուրելի դատարարութեան մը [վա՛յ վա՛յ] զոհ դարձած ենք մենք եւ չենք կրցած չափել սարքուած խարդախութիւնը։ [Սարայափը մոռցեր էիր, երբ շոգենաւ եկար] Երեկոյ մը, երբ խմբագրատուն նստած էինք, երեկոյեան ժամը ցնդ ատենները, [երեկոյ մը, երեկոյեան ժամը ցնդ ատենները ճէ՞] մեզի ներկայացաւ Ծանօթ արաբ թերթի մը թղթակցութեան մեսագեր։ [Մենք շարունակենք մնացածը, անուանը՝ Մուսա. ձոգ տարաւ Ամէրիքայ շոգենաւը, ուր տեսակցեցաք դժբախտ ապրիստամանատի հետ։ Փաստ է որ. խմբագիրը էքէնտի, ծովային տեսակցութիւնները, որովհետեւ նաւին տակը քուր է, ձեզի եարամիշ լեղան, մինչդեռ օդային թղթատարութիւնը ինչ լաւ կը բանէր անցեալ տարի։ Զգեցէ՛ք ծոյր եւ օգը բարձրացէ՛ք, եռմալաբ համար... Զինուժային, եւ այդտեղէն զրկեցէք ձեր տեսակցութիւնները Զանկիայ-Շէյի հետ... որպէսզի սա՛ ձեր անարի հակառակորդներու չկարենան գիտնալ թէ ո՞րն է սուտը եւ ո՞րը՝ ճշմարիտը...]

Այս գրուածներուն մէջ ո՞րն է սուտը սխալը, ո՞րը՝ ճիշդը, ճշմարտանմանը։ Եաչ ո՞ր պիտի հաւատանք։ 24 Հոկտ.ի թերթի տեսակցութիւնը գրողը ստախօս է, թէ 12 Նոյեմբերի խմբագրականը գրողը՝ կեղծող։

ԿԱՐԴԱՑԷՔ ԵՒ
ՀԼՐԱՏԵՑԷՔ
ԵՓՐԱՏԸ

ՕՐՈՒԱՆ ՏԻՊԱՐՆԵՐ

ԱՌԱՔԵԱԼԸ

Տեսած էք բարեկենդանի գինով, ուրախ եւ զուարճախօս դիմակաւորները։ Ինքն ալ գինով, ուրախ եւ շատախօս է։ Ազիարէ կործանած է եւ ինք միայն ուժանի է Հօրը աչ կողմը նստելու։ Զիկատակեր, չիմնդաբ։ Ինչպէս խնդալ երբ միլիոնաւոր եղբայրներ ու քոյրեր գեհենի յաւիտենական հրոյն զոհասպարուած են։ Կը խղճայ այդ բարարին վրայ։ Բոլորն ալ խենթեր են։

Կը կարդայ անդադար հասկցած եւ չհասկցած բոլոր հասարակ գիրքերը։ Սարը գիրքը գաղանիք մը չունի իրեն համար։ Անմարդանալի կէտերը այլաբանութիւններ են։ Շատ բան գիտէ։ ամէնէն իր բոլոր գիտցածները սխալ են։

Սրճարանէ սրճարան կը շրջի։ Հոգի կը գնէ եւ կը ծախէ։ Կը վիճաբանի, կը յաղթէ, կը պարտուի, կը սուլուի։ Նորէն կրգսի, նորէն կը վանուի։ Կը քարոզէ։ Ապաշէներ գինի մակի կ'ըլլանն ու խմասակներ կը վիճաբանին հետը։

Ինք միայն գիտէ՝ թէ Տէրը մերձ է։ Ամէն անգամ որ ապեսի մը կամ փոգաստարութիւն մը լսէ, սարսափահար եւ գուսատ, սենեակին դուռը կը նետուի, պոռալով՝

—Տէրը եկա՞, չէ՞ ըսեր ձեզի...

Քարիւղիներ կ'ուզենին մարգանք ընելով և տալով կը հեռանին անոնց... Առաքեալը այս դարու մարդ չէ։ Ան ժամանակին է Քրիստոսի...

ԴԱՒԻԹ ԿԻՏՍԵՐ

ՌՈՄԱՆԻՈՅ ԹԱԳԱՒՈՐԸ

ԿԸ ՎԱՒԵՐԱՑՆԷ

Ռումանիոյ թեմին ճանաչումէն ետք, վերջին 100 տարուան մէջ Ա. անգամ ըլլալով, իր պաշտօն, առաջնորդ կը ճանչնայի Ռուսիի Եպս. արքայական հեռաձայնով, զոր ղրկած է Ն. Սրբազնութեան դատաւորութեանց Նախարարութիւնը,—

Կը վաւերացուի Ն. Սրբազնութեան Ռուսիի Քահանայի անուանումը Հայ-Լուսաւորչական առաջնորդի պաշտօնին մէջ, իբրեւ պետ Ռումանիոյ Հայ Լուսաւորչական թեմին, հաստատուած 1931 յունիս 31 թուականի և 2812 համար արքայական հրովարտակով հրապարակուած օրէնքով որ հրատարակուած է պաշտօնաթերթի 3 Օգոստոս 1931ի 178 թիւին մէջ։

Կը յիշուի որ առ ի բացառութիւն գանանութեանց ընդհանուր ալէմիի 31ով եւ 32ով յոդուածներուն պետութիւնը պարտաւոր չէ նիւթական ապահովութիւն ընելու Հայ Լուսաւորչական գանանութիւնին։

ՔԱՐՈԼ

Վարչական եւ կրթութեան ա. գանանութի նախարար։

Ն. ԵՕՐԿԱ

ՀԱՅԿԱԶԵ

ՀԱԼԷՊ

ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

Անցած շաբաթ գիշեր ժամը 9-ն տեսող երեկոյին մը տարբերած էր Կիլիկեան Սանուց Միութեան կողմէ՝ համանուն մանկապարտէզի սրահին մէջ, ներկաներուն քանիսը չկայ։ Մեկ քանի խօսք ներկայացուած կատարներու մասին։

Առաջին միաբար ազերգութիւնը տանելի էր։ Երեք դերակատարներն ալ աշխատեցան խաղին լրջութիւնը պահել՝ հակառակ կարգ մը անտեղի խնդութիւններու հանգիսականներէն։

«Ես մեռայն պարզապէս... մեռա։» Կարելի չէ միշտ խնդալ ժողովուրդի քիթին։ Կատարուած խաղեր պէտք է բեմադրել Լուսաւորչէնը կը տիրեն, բայց լաւ կ'ելլար եթէ մեր հայկաբոյ լեզուովը խօսուէր ժողովրդի։

Սրկորդ կատակերգութիւնը յօրանջելի պատուեց մեզ պոմ մը։ Սոլոերի լաւագոյնագոյն ազան աշխոյժ էր ակնդրէզ, վերջը յոգնեցաւ կ'ելնէ։ Մեր Ներսէսն ալ բեմ եկած էր իր սիրոյ պէս չիլ։ Գ. Աբրաքշեանը նմանագայ նուիրիւնը կը գտատանէր, բայց կէս գիշերէն վերջ ոգող կատակերգութիւնը անկրդ էր, կը կարծենք, — այս կարծիքը հանգոր նկատելով տիրող ընդհանուր համոզումին։

Տոլոր խաղերուն կեզրնական դերակատարը Գ. Սոլիէր, ամենէն աբ մը, կը Չանաչ երկրորդ տպաւորութիւնը բլալ Զատիրաստին, զայն նկատելով վարպետ իր հիւրին։ Իր խաղարկութիւնը սրբրինակ է։ Սիրբնակութիւնը կը փնտրեն հետաքրքրութիւնը։ Գանցաց հետաքրքրութիւնը զգոյն է ձանձրոյթին։ Եւ յօրանչի համար լայն բացուող բերանները կարելի չէ երբեք ... արկարելով գոհացնել։

Գ. Աբրաքշեանն կը կատարէ աղչկայ-տիկնոջ դերերը։ Դաղ չէ՝ կարծոր իր թիւրերը։ Սենք չափազանց անդաղ-ուժեղով խօսելնէ ուրիշ դերատարներ մը մասին, որ շնորհք ունէր եւ բաւական կրթութիւն։ Ը. փափքնիք գրկնուսեալ խաղալով։

Սենք ոչ թէ այս երկոյթին բարի նպատակը սկսած ունինք, թէ՝ որ գոգելի և քաշալերելի կը գտնենք, հապա գեղարուեստական արժէքն ու արժանիքը՝ այս մէկ քանի տողերով։

Դասախօսութիւն

Այս կիրակի լսեցաւ Վարուժանի մասին անցած կիրակէն շարունակուած դասախօսութիւնը, կազմակերպուած՝ Կիլիկեան Սանուց Միութեան կողմէ։

Հասսի Ազգ. գործերը

Հոմանէն գաղութս ժամանած տեղւոյն ազգային գործերուն լաւատեղեակ անձնաւորութիւն մը շատ մութ գոյներով կը ներկայացնէ Հասսի ազգ. գործերուն կացութիւնը։ Նորընծայ թեմականութիւնը՝ շատ պզտիկ տարբերութեամբ՝ կը բաղկանայ Սիրմենեան Արքեպսկոպոսի նշանակէն ընտրած Արբուրդէն։ Կարգ մը աղաներու միջեւ եղած հանմաբաստիանէն մեծապէս կը տուժէ ազգ. գործերու բարեշրջմանակարգութիւնը, որ անանկութեան եզերքը հասեր է Կրթական պաշտօնեաներու ամանակները անկարգ կը մնան մեծ տասով։ Ժողովուրդը ընդհանրապէս ազգասէր չի կրնար հանդիպ իր անհրաժեշտ պէտքերու գոհացմանը եկեղեցական և կրթական խնդիրներու մէջ։ Ասկէ օգուտ կը քաղին ոմանք՝ կազմելով սիլեցներով, որոնք ընթացիկ հանմաբարակի մեր ծանր կը թեանաբերեն։ Դպրոցը փակուելու վտանգին ենթարկուած է։ Կրթական եկեղեցական պիտանէն խաղը բաց մը ունի, զոր տեղայի հայրենեան լուսաւորչով գոցել անհարին է՝ որուան կացութեան և պայմաններու մէջ։

Այդ շրջանի մէջ Սէլիմիլի մասին անցած մը գրեցինք։ Սեմէ հոմանի վարժարանն ալ փակուած, ամբոխ երկաս անգամ կը ժէնոյ։ Ցիրուցան. այդ քեկորները պէտք է թանկագին նկատուին մեզի համար։ Սէլիմ կոչ կ'ընենք մեր տիպազատաւոր և անանձ-դան, թաւշաչաւ կամ խարիլ տիրոջ գրաւոր հրամանագրերուն ուշ դարձնել այս, ապ-

ԱՐԵՎՄՏԱ

ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ ԴԱՏԱՐԱՆԻՆ ՄԷՋ

Դամասկոսի խաղն դատարանի նախագահին փոխանորդը Մ. Վիրհէլմ Դամասկոս հասնելով գործի ձեռնարկեց եւ նախկին նախագահը իր ընտանիքով փիրանա մեկնեցաւ։

ԷՆՐՀ. ԱԳԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ ՏՕՐԻՆԸ

ՊՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒՆ ԿԸ ՁՕՆՈՒՐԿԷ

Ընդհ. ապահովութեան տնօրէնը Մ. Գրօթէշ Ճարապլուսի ապահովութեան պաշտօնատուները եւ սահմանի վրայ պատահած դէպքերը քննելու համար Ճարապլուս գնաց եւ վերադարձաւ։

ԵՐԱԶԱՅԱՅԻՆ ԿՈՂՈՊՈՒԹԵՐԸ

Երբ Թրքական սահմանէն անցնելով եւ լորս էշերով կարգ մը ապրանքներ կր բերէին եւ Ճարպլուսը հոդը մտան, երեք գինեալ աւազակներ կողոպտեցին ճամբորդներուն էշերը ապրանքները, գրամները եւ փոխան Թուրքիոյ սահմաններէն ներս։

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՇՈՒՏԵՐԻ ԱՆԹԱՄ ԿՈՂՈՊԻՉՆԵՐ

Գիւղացի Համէտան երբ ըստ իրենց սովորութեան բարեկամին ամուսնութեան առթիւ իբր նուէր երեք գառնուկներ կը տանէր, երեք սեւ շուներ յարձակեցան եւ գառնուկներէն մէկը սկսան ըզկտել եւ ուտել։ Մարդը գաւազանով կրցաւ գլխէն վիրաւորելով սպանել մէկը, այս անգամ միւս երկուքը մարդուն վրայ յարձակելով զգետնցին զայն, սակայն մարդը հրամայեց իր շան, որ սկսաւ կռուիլ մնացեալ երկու սեւ շուներուն հետ։ Բայց անոնք արդէն սկսած էին լափել մնացեալ երկու գառնուկները հալածելով բռնելէ վերջ։ որով դիւղացին ատրնանակով սպանեց նաեւ սեւ շուները մէկը եւ երրորդը արդէն առանձին մնալով փախաւ Թուրքիոյ սահմաններէն ներս։

Հ. Մ. Բ. Մ.

ԻՒԻՆՕՆ ՍՓՕՐԹԻՎԻ ԴԷՄ

Կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2,45 ին, Հ. Մ. Բ. Մ.ի խաղավարին մէջ կատարուեցաւ փութալի մրցում մը ընդմէջ Հ. Մ. Բ. Մ.ի եւ Իւնիօն Սփորթիվի։ Հաղարաւոր հանդիսականներու ներկայութեան խաղը սկսաւ։

Ա. կիսախաղին վերջը Իւնիօն Սփորթիվ 1ով յաղթական էր։ Բ. կիսախաղին Հ. Մ. Բ. Մ. կրցաւ նը-շանակել երկու կոլ, Իւնիօն Սփորթիվ մէկ։ Խաղի ժամանակամիջոցը 3 վայրկեան անցած էր Իւնիօն Սփորթիվ տուգ փայով մը յաղթական հրաւակուեցաւ. Հի դէմ Յոյ։

Այս առթիւ կարգ մը խորհրդածութիւններ աւելորդ չենք նկատեր։

Ա.— Հ. Մ. Բ. Մ. պէտք է ունենայ լեզուագէտ եւ ինքնիշխ արժեցնել գիտցող պետ մը։ Միայն լաւ խաղալը չի բաւեր խումբին իրաւունքները լաւագոյնս պաշտպանելու համար։

Բ.— Իրաւարարի ընտրութեան մէջ պէտք է պլալուրէ ըլլալ։ Իրաւարարը չէզոք մէկը ըլլալու է։

Գ.— Իրաւարարին վրայ հակող ժիրեր մը պէտք է կազմել, ի հարկին հակակշռելու համար իրաւարարին ոտնձգութիւններն ու սայռութիւնները։

Մենք կարդով կը մաղթենք Հ. Մ. Բ. Մ.ին եւ ամէն իրաւունք ունինք յուսալու որ ան պիտի կրնայ իր վրայ դրուած յոյսերը իրականացնել, խլելով բաժակը։

ԴՈՍ «ԼԻՒԲԱՆԱՆ» ԹԻՄ

Գէյրութի «Լիբանան» թերթը դատարանի կողմէ 100 ս. ոսկի հատուցման եւ 15 ս. ոսկի տուգանքի դատապարտուած է, հրատարակած ըլլալով Բէյմանիստ Ռուբլնի ուղղուած նամակ մը՝ իր նախկին նը-շանակէն։

ՊՂՏԻԿ ՅՈՂՈՒՄ ՄԸ

«Ազգակի» Եր. օրուան տեղական

մէջ օր քիչ քիչ մաս մաս բաժնուող պատահիներուն, ապարախտ ժողովուրդին, նեռատած՝ աչքէ ու օգնութենէ հեռու անկիւններ։

լուսերու բաժնին զարհուրելի արկածին մէջ յիշուած Հօրենց Մանաշ Տիկինը մեռած է, ինչպէս գրեցինք մեր նախորդ թիւով։ Իսկ վարիչը, որուն համար գրուած էր որ հոգին աւանդած է Ալեքսանդրէթ հասնելուն, ողջ առողջ է։

ՍԻՒՐՈ—ԻՐԱՔ ՍԱՀՄԱՆԱՑԻՆ ՃԱՆՉԱՆՈՒՄԸ

Մօտերս Գէյրութի մէջ պէտք գումարուի Սիւրիոյ եւ Իրաքի զինուորական եւ ոչ զինուորական պատուիրակներէ բաղկացեալ յանձնախումբ մը զբաղելու համար սահմանային կարգ մը գործերով, Ֆրանսայի եւ Անգլոյ մէջեւ նախապէս գոյացած համաձայնութեան հիման վրայ։

Համայնավարութեան դէմ միջոցներ կը խորհուի Իրաքի եւ Նէճտի կառավարութիւնները մօտ ատենին հանդիպումէ մը պիտի ուսենան Արաբական երկիրներու մէջ համայնավարութեան տարածումը արգիլելու միջոցներուն վրայ խորհրդակցութիւններ կատարելու համար։

ԷԼ ԸՍԼԱՆ ԿԻՍԱՆԱՅՈՒԹԻՒՆԸ

ԳՈՐԾԻ ՎՐԱՅ

Այս օրերս Դամասկոսի մէջ գումարուեցաւ էլ-Ըսլան կոչուած Սիւրիոյ պատգամաւորական ժողովը, խորհրդակցելու համար բաղաքական այժմէական խնդիրներու շուրջ։

Այս առթիւ կուսակցութեան պետեր քարեգալուստի համար պիտի ներկայանան նաեւ Մ. Բօնօյին, որուն դիմաւորութեան համար Ադեբսանդրիա մեկնեցաւ Բ. Գօմիսէրութեան քաղաքական ճիւղի պետ Մ. Շաֆէլ։

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ԳԱՂԱՎԱՇԵՐՈՒ ՆԱՀԱՊԵՐԸ

Նախապար Մ. Էրիօ որ Հնդկական եւ Զինական հողերը այցելեց, Ֆրանսա վերադարձին Պաղատատի ճամբով պիտի աւցելէ Գէյրութի այս ամսոյն վերջերը եւ Մ. Բօնօյին հետ տեսնուելէ վերջ, պիտի մեկնի Ֆրանսա, ներկայացնելու համար իր տեղեկագիրը, որ պիտի բովանդակէ նաեւ Զին եւ Ճապոն պատերազմի մասին տեղեկութիւններ։

ՍԻՒՐԻԱՅԻՆԵՐՈՒՆ ԿԱԼՈՒԱԾՆԵՐԸ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄԷՋ

Լիսիանի ազգասակիցներէն մէկը տեսակցութիւն մը ունեցած էր վերջերս Անքարայէն վերադարձող Մ. Ժէնարտիի հետ որ վարած է Թուրքիոյ մէջ Սիւրիացիներու պատկանող կալուածներու բանակցութիւնը։ Աշխատակցին հարցումներուն պատասխանելով Մ. Ժէնարտի ըսած է. առայժմ ոչ մէկ համաձայնագիր կնքուած է երկու պետութեանց միջեւ, այս պատճառաւ կատարուած բանակցութիւններու մանրամասնութեանց մասին չեմ կրնար խօսիլ մինչեւ որ համաձայնագիրը պաշտօնապէս լոյսը տարկուի։ Այսու հանդերձ, կրնամ ըսել թէ ամիսներ տեւող բանակցութիւններով կրցանք ստանալ իսկ որ կարելի էր։ Սիւրիացիներու եւ մասնաւորաբար, հայերու պահանջներուն կարելի լեղաբ բոլորովին գոհացում տալ, պէտք է ըսել թէ 1926ին Անքարայի մէջ Ֆրանսա-Թուրք համաձայնագրին մէջ խնդրոյ առարկայ եղած չէ հայոց կալուածները։ Նկատի առնելով այս պարագան, կարելի չեղաւ համաձայնագիրներու մէջ չնախատեսուած հարցի մը մասին գոհացում ստանալ, մանաւանդ Թուրքիոյ ներկայիս անցուցած տնտեսական սուր տագնապին պատճառաւ։

Թուրքերու եւ Սիւրիացիներու հողաբաժանումներուն փոխանակելու ծրագիրը մէկդի թողուեցաւ անոր պատճառելիք անգին ծախքին եւ ժամանակին համար։ Ցուսաբերելիք փոխանակութեան փորձը ցոյց տրուած է այս գծուարութիւնը։ Մօտերս կնքուելիք համաձայնագրին համաձայն, Սիւրիացիները պիտի կրնան տիրանալ կիլիկիոյ իրենց կալուածներուն եւ հոն դնակելով իրենց ուզածին պէս յանձնել զանոնք. նոյնը պիտի ըլլայ նաեւ Թուրքերու համար։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՃԱՔՈՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄ ԿԸ ՅԱՑՏՈՒՐԱՐԷ

Գերլին, 10.— Թերթերը մատնոյց լուրեր կը հրատարակեն Մանչուրիա վէճին ստացած ծանր դարձուածքին մասին։ Ը ծանուցանեն թէ Ճապոն պաշտօնապէս պատերազմ յայտարարած է Զինաստանի, բայց դեռ չէ հաստատուած։

Թէեւ դեռ կասկածելի են կառավարութեանց կողմէ Թոյլատրուած դեսպաններուն եւ կանչուելու և Ազգ. Խորհուրդին կողմէ բուն դէմ պատերազմ յայտարարելու որոշման լուրերը, բայց թերթերը գիտել կուտան թէ Մանչուրիոյ մէջ կացութիւնը խիստ ծանր կը թուի և թէ թշնամութիւնները տարածուած են մինչեւ Քիւնէնին և տորիթերները դեռ չեն ճշդած իրենց գիրքը այս վէճին հանդէպ։

— Թէեւ մասնոյ 12ին լոյս տեսած գերման թերթերը խիստ ձգտուած ցոյց կուտան երկու պետութիւնց յարաբերութիւնները, նոյն իսկ կը գրեն թէ Ճապոն պատերազմ յայտարարած է. գեսպանները եւ քաղաքներ ետ քաշուած են, պատերազմական գործողութիւնները տարածուած են մինչեւ Քիւնէնին և Ազգ. Լիգան որոշած է և պրոթեստ հրատարակած՝ Ճապոնի ապարանքներուն, այն. բայց ամսոյս 13ին հասած հեռագիրները կերպով մը կը հերքեն գերման աղբիւրներէ հասած լուրերը։

Ջին կը յարձակէ պատրաստակամութիւն ցոյց տալ Ճապոնի հետ ունեցած խնդիրը հաշտարարութեամբ լուծելու։ Ազգ. Ընկերութեան ներկայացուցիչ Մ. Վաթերս Թոքիո հասնելով երկարատեւ տեսակցութիւն մը ունեցաւ Արտաքին Նախարարին հետ։ Ուստիներնէն ալ կը հաղորդուի թէ Մ. Նանանգաց կատարած իր ելոյթ ստացած է հաստատար գրութիւն մը Ճապոնէն։ Զօրավար Մա Ճանշանի և Ճապոնի միջեւ դնդաղատար մը կնքուած է։ Մ. Գրիմոնի հաղորդուեցաւ թէ մօտերս Բարիզ պիտի հասնի Զօրավար Ցէլիա, իբր «գիտող» մասնակցելու Ազգերու Խորհրդաժողովին։ Այս ժողովին մասնակցելու համար Բարիզ կրպասուին Ճապոնի եկիր պատուիրակներ և Սէր Ճոն Սիմոն որոնց ներկայութեամբ պիտի բացուի խորհրդաժողովը երկու օր առաջ Բարիզի մէջ։

ՅՈՒՆՕՆ ԹՈՒՐՔ ԲԱՐԵԿԱՄՈՒԹԻՒՆԸ

Գալնէն կը հաղորդուի թէ Արտաքին Նախարար արտասահմանի թուրք հիւպատոսներու հրամանք տուաւ որ փոխանակում յոյսերը կրնան ամրապրել և բնակիչ Թուրքիոյ մէջ, սակայն իրենց համարդրութեան տեւողութիւնը երկու ամիսը չպիտի անցնի փոխանակումները չպիտի արտօնուին Թուրքիոյ մէջ կալուած դնել կամ ծախել։

ԲՐԻՏ. ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻՆ ԲԱՑՈՒՄԸ

Լոնտոն.— Անգլ. նոր խորհրդարանին բացումը կատարուեցաւ այսօր։ Ձօրձ Թագաւոր Գրքինկէմի պալատին մէջ եղեալ թագուհիին ընկերակցութեամբ, սովորական հանդիսաւորութեամբ և Ուէսթմինսթերի պալատը դնաց։ Ամբաս ընթացքին վիճակեանները երկարօրէն ծափահարուեցան մեծ բազմութեան մը կողմէ։

Լորտերու ժողովարանին մէջ, ուր տեղի ունեցաւ Խորհրդարանի պաշտօնական բացումը, վիճակեանները ընդունուեցան նախարարներուն կողմէ։ Ներկայ էին նաեւ Կալլէսի իշխանը և իր եղբայրը Եորքի դուքսը։

Թագաւորը արտասանեց գահնամարը որ խօսի արտաքին քաղաքականութեան, զինաթափութեան խորհրդաժողովին, համաշխարհային տնտեսական տագնապին, Հնդկ. հարցին, տնտեսական հանգամանքին, Անգլիոյ մէջ ձեռք առնուած տնտեսական. միջոցներու մասին, չեշտելով ուրիշ պետութեանց համագործակցութեան անհրաժեշտութիւնը։

ԼՈՆՏՈՆԻ ՖՐԱՆՍ. ՀԻՒՊԱՏՈՍԻՆ ԴԷՄ

ԿԱՏԱՐՈՒԱԾ ՄՐԱՀԱՓՈՐՁԸ

Գրած էինք թէ Սիւրիական պետութենէն նպաստաւոր ուսանող մը Հանի Նարպաճի մասնակցութեամբ մը կատարած էր Լոնտոնի Ֆրանսական Հիւպատոսին դէմ։ Այն ատենն հեղինակ ուսանողը Ենգլ. Դատարանին կողմէ 18 ամիս բանտարկուելու դատապարտուած ըլլալով, Սիւրիական պետութիւնը որոշեց տրուած ամսաթաշակը ընդել եւ այդ ուսանողին տեղ ուրիշ մը դրել։

ՅՈՒՆԱՍԵՐԸ ՊԻՏԻ ՀԱՏՈՒՑՆԷՆ

ԼՈՆՏՈՆ.— Կիպրոսի ապատամբութեան միջոցին կատարուած քանդումները պիտի հատուցուին ժողովուրդին կողմէ։ Լեգքօսի յոյն ժողովուրդին վրայ պիտի բեռնուի կեդրոնական կեդրոնին չինութիւնը, որ պիտի արժէ 20 հազար անգլ. ոսկի։ Անգլիացիք կը հերքեն թէ ծանր տուրքեր դրած էին։

ՅԱՌՈՐ ԱՐԻՆԵԱՆ ՍԱՀՄԱՆԷՆ ԴՈՒՐՍ ՀԱՏՆՈՒԱԾ

Գալաստայ թերթերու տուած տեղեկութեանց համաձայն կեստաստի ճակոր Արիկեան Թուրք ճերիին գործավարութեան հրամանով սահմանէն դուրս հանուած է։

Ա Զ Դ

Հայ Երիտասարդաց Ընկերակցութեան տեղական Գործ. Մարմինը պատիւ ունի ծանուցանելու յարգոյ հասարակութիւնն որ իր Միւլեյմանիէի սեպհական սրահին մէջ (Լիկայի շէնքը) կազմակերպած է գիշերային դասընթացքներ իսպառ հայ ուսանողներուն չգաւառը երիտասարդներու որոնք պիտի փափաքէին հետեւիլ հայերէնի, արաբերէնի, ֆրանսերէնի եւ բուսաբանութեան դասերու։

Սոյն դասերը պիտի աւանդուին շաբաթը երեք գիշեր ժամը 6ին սկսեալ։

Գրձանագրութեանց և պայմաններու մանրամասնութեանց ծանօթանալու համար դիմել մասնաճիւղ սրահին Բշ. Դշ. և ուրբաթ օրերը ժամը 6ին, Լիկայի շէնքը։

Նմանապէս կազմակերպած ենք գծագրութեան և ձեւագիտութեան դասեր չգաւառ հայ Օրիորդներու և Տիկիններու համար։ Գծագրութեան և ձեւագիտութեան դասերը տեղի պիտի ունենան շաբաթը երկու անգամ կէս օրէ ետք Ընկերակցութեանս սրահին մէջ։

Օրիորդաց դիմումի պահերն են Բշ. Եշ օրերը ժամը 4ին։

Ձեռնարկած ենք օրքեսթրայի մը կազմութեան դեկավարութեամբ Պրն. Յակոբ Նալպանտեանի։ Նուագի դասերն ու փորձերը տեղի պիտի ունենան շաբաթը երեք անգամ սրահին մէջ։

Օրքեսթրայի մասնակցել փափաքողները կրնան դիմել Ընկերակցութեան սրահին (Լիկայի շէնքը) և կամ Պրն. Յ. Նալպանտեանի։

Դիմեն Հ. Ե. Ընկերակցութեան
Գործադիր Մարմնոց